

Verksamhetsberättelse delårsbokslut augusti 2019 Förskole- och grundskolenämnden

Nämndversion

Ordförande: Hampe Klein

Förvaltningschef: Kerstin Johansen

Innehållsförteckning

1. Viktiga händelser januari – augusti 2019	3
2. Ekonomisk sammanfattning	3
2.1 Utfall mot budget	3
2.2 Prognos mot budget	3
3. Åtgärder för budget i balans.....	4
4. Verksamhetsuppföljning.....	4
4.1 Nämnd och Stab.....	4
4.2 Barnomsorg.....	5
4.3 Grundskola.....	6
4.4 Särskola	7
5. Uppdrag till FGN i budget 2019	7
6. Miljöarbete	8
7. Framåtblick	8
8. Bilagor.....	8

1. Viktiga händelser januari – augusti 2019

- Skolnämnden delas i Förskole- och grundskolenämnden och Gymnasie – och vuxenutbildningsnämnden.
- Skolförvaltningen byter namn till utbildningsförvaltningen.
- Fredsborgsskolan och Fredsborgs förskola byter ägare.

2. Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning (belopp i tkr)	HELÅR				JANUARI-AUGUSTI		
	Budget 2019	Prognos 2019	Budget-avvikelse	Utfall 2018*	Period-budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	52 900	52 900	0	0	35 267	34 826	-441
Övriga intäkter	26 400	26 400	0	0	17 605	17 830	224
Summa intäkter	79 300	79 300	0	0	52 872	52 655	-217
- Varav interna intäkter		1 000		0		500	
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-11 950	-10 980	970	0	-7 967	-6 569	1 398
Lokalkostnader	-767	-767	0	0	-511	-467	45
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Köp av verksamhet	-1 008 389	-1 009 359	-970	0	-672 265	-667 299	4 965
Övriga kostnader	-3 894	-3 894	0	0	-2 596	-3 178	-582
Summa kostnader	-1 025 000	-1 025 000	0	0	-683 339	-677 513	5 826
- Varav interna kostnader		-632 892		0		-421 928	
Verksamhetens nettokostnader	-945 700	-945 700	0	0	-630 467	-624 857	5 609

* Förskole- och grundskolenämnden fanns ej som egen nämnd 2018, utan tillhörde dåvarande Skolnämnden tillsammans med nuvarande Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

2.1 Utfall mot budget

Nämndens nettokostnad uppgick till 624,9 mnkr vilket motsvarar 66,1 procent av årsbudgeten. I augusti visar utfallet 5,6 mnkr lägre kostnader vilket beror på att volymer tillkommer i september månadsuppföljning. Personalkostnaderna understiger budget p g a vakanser och tjänstledighet under perioden. Överskottet tas i viss mån ut av ökade och icke budgeterade övriga kostnader såsom rekryteringskostnader och licenskostnader.

Utfallet avseende volymer per sista augusti är något osäker, då avstämning av höstterminens elevvolymer sker den 15 september. En mer tillförlitlig prognos avseende volymer kan således lämnas i uppföljningen per september.

2.2 Prognos mot budget

Inom Pedagogcentrum beräknas personalkostnader minska 970 tkr i samband med tjänstledighet. Ersättning för modersmålsundervisning beräknas öka med 770 tkr och omsorg på obekvämt arbetstid med 200 tkr i och med ökade volymer mot budget. Språkförskolan har fortsatt justerad prognos sedan juni på 270 tkr ökade kostnader vilket balanseras mot minskade kostnader med 270 tkr för särskilt stöd inom förskola.

3. Åtgärder för budget i balans

- Uppföljning och systemstöd för ersättning för modersmålersättning.
- Riktlinjer för omsorg på obekvämt arbetstid justeras vid behov mot budget.

4. Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				JANUARI-AUGUSTI		
	Budget 2019	Prognos 2019	Budget-avvikelse	Utfall 2018*	Period-budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Nämnd	-930	-930	0		-619	-636	-17
Stab	-8 040	-8 040	0		-5 360	-5 205	155
Pedagogcentrum	-6 200	-5 230	970		-4 133	-3 219	915
Förskola							
Förskola	-250 340	-250 340	0		-166 869	-166 711	158
Pedagogisk omsorg	-12 330	-12 330	0		-8 245	-9 580	-1 334
Stöd i förskola	-7 659	-7 389	270		-5 107	-4 494	614
Socioekonomiskt stöd (Salsa)	-1 481	-1 481	0		-987	-975	12
Språkförskola (Penseln)	-870	-1 140	-270		-582	-767	-185
Skärgårdsstöd	-368	-368	0		-245	-245	0
Omsorg på obekvämt arbetstid	-252	-452	-200		-163	-256	-93
Öppen förskola	-1 360	-1 360	0		-909	-921	-12
Grundskola							
Förskoleklass	-32 490	-32 490	0		-21 666	-19 682	1 984
Grundskola år 1-9	-477 570	-477 570	0		-318 383	-317 923	460
Fritidshem	-76 640	-76 640	0		-51 083	-49 394	1 689
Elevstöd	-33 990	-33 990	0		-22 661	-21 897	764
Socioekonomiskt stöd (Salsa)	-10 430	-10 430	0		-6 954	-6 914	40
Skärgårdsstöd, skola	-770	-770	0		-512	-512	0
Modersmål	-4 350	-5 120	-770		-2 898	-3 527	-629
Förberedelseklass	-490	-490	0		-329	-164	165
Särskola							
Grundsärskola	-16 940	-16 940	0		-11 291	-9 996	1 295
Fritidshem inom särskola	-2 200	-2 200	0		-1 468	-1 839	-371
Verksamhetens nettokostnader	-945 700	-945 700	0	0	-630 467	-624 857	5 609

* Förskole- och grundskolenämnden fanns ej som egen nämnd 2018, utan tillhörde dåvarande Skolnämnden tillsammans med nuvarande Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

4. I Nämnd och Stab

Förskole- och grundskolenämndens uppdrag omfattar uppföljning av verksamhet inom nämndens ansvarsområde, övergripande myndighetsbeslut, lokalprognoser och resursfördelning. Under nämnden organiseras även Pedagogcentrum (PC) som utgör en kostnadsfri resurs för stöd i utveckling för förskola och skola.

4. 2 Barnomsorg

Andel med förskollärarexamen									
Källa: SCB/Skolverket, uttag okt valt år									
Variabler	Österåker			Stockholms län			Riket		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Anställda, andel (%) heltidstjänster med förskollärarexamen, totalt	29	26	28	26	28	28	39	40	40
Anställda, andel (%) heltidstjänster med förskollärarexamen, enskild regi	26	23	25	22	24	23	27	28	28
Anställda, andel (%) heltidstjänster med förskollärarexamen, kommunal regi	30	27	30	29	30	30	42	43	43

Andel med förskollärarexamen har ökat något sedan föregående år och ligger totalt i kommunen på 28 procent (okt 2018). Andelen är högre i kommunal än i enskild regi. Österåker ligger nu på samma nivå som länet, men under snittet i riket. En utbildning av barnskötare till förskollärare pågår i kommunen och väntas vid slutförd utbildning öka andelen utbildade förskollärare i kommunen till 30 - 35 procent. För att öka kommunens attraktivitet och underlätta rekryteringsläget, har ett projekt påbörjats med förste förskollärare som finansieras med medel utanför peng. Förskole – och grundskolenämndens mål 2019 är 30 procent förskollärare med examen, vilket är på väg att uppnås.

Antal barn per personal									
Källa: SCB/Skolverket, uttag okt valt år									
Variabler	Österåker			Stockholms län			Riket		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst	5,9	5,7	5,7	5,2	5,1	5,1	5,2	5,1	5,1
Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst, enskild regi	5,6	5,7	5,6	5	5	5	5,1	5	5
Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst, kommunal regi	6,1	5,7	5,8	5,2	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1

Antalet barn per heltidsanställd personal i förskolan är totalt 5,7 i okt 2018, vilket är samma nivå som föregående år, men en liten minskning från 2016. I enskild regi är antalet barn per personal något lägre än i kommunal regi. Nämndens mål är 5,2 barn per årsarbetare, vilket inte har uppnåtts.

Förskoleverksamheten visar ett överskott på ca 160 tkr för delåret på grund av att samtliga barn ännu inte har en placering i augusti. Uppdatering av årsprognosen sker till månadsuppföljning i september då majoriteten av periodens nya barn har påbörjat verksamheten. Gruppen 1-2 åringar har ökat mot budget vilket medför ökade kostnader jämfört med åldersgruppen 3 – 5 år. Detta tillsammans med en eventuell större inflyttning av förskolebarn visar på en risk för underskott på helårsbasis på ca 4 mnkr.

Pedagogisk omsorg hade en ökad volym på ca 24 barn t o m juli vilket medförde ett underskott mot budget på ca 1,3 mnkr. Gruppen 1-2 år förväntas öka även inom

pedagogisk omsorg medan gruppen 3-5 år minskar vilket innebär en ökad kostnad/barn i snitt. Risk för prognosjustering om ca -1,4 mnkr på årsbasis.

Omsorg på obekvämt arbetstid har ett mindre underskott i och med en ökad efterfrågan och volym mot budget. Justering av prognos görs därför till 200 tkr ökade kostnader mot budget.

4.3 Grundskola

Nämndens mål 2019 är 80 procent behöriga lärare i grundskolan, vilket inte har uppnåtts. Andelen behöriga lärare ligger på i stort sett samma nivå som föregående två år. Det finns flera statliga satsningar på att öka lärarbehörigheten t ex lärarlyftet, där lärare kan komplettera sin examen med kurser för att nå behörighet och legitimation.

Lärare med legitimation och behörighet i ämnet, Österåkers kommun samtliga huvudmän, per läsår:

2016	2017	2018
70%	69%	70 %

Källa: SCB/Skolverket, uttag okt valt år

Behöriga lärare varierar i de olika åldersgrupperna, 2018 var 74 procent av lärarna i åk 1-3 behöriga, 66 procent i åk 4-6 och 61 procent i åk 7-9.

Högst andel behöriga lärare återfanns samma år i franska (80 procent) och lägst i hem och konsumentkunskap (25 procent). I matematik var 60 procent av lärarna behöriga och i svenska 75 procent.

Andel behöriga lärare varierar i hög grad mellan enheter och driftsform, vilket visar på en brist på likvärdighet inom kommunen. Sjökarby skola är den enhet i kommunen som har högst antal behöriga lärare 90 procent, lägst andel har Rydbo friskola med 25 procent. Vetenskapliga skolan (Korallen) har högst andel behöriga lärare av de fristående skolorna med 57 procent.

Kommunens geografiska läge kan bidra till att särskilt mindre enheter och skolor i ytterområden och skärgården, kan ha svårare att rekrytera behörig personal när konkurrensen är hård inom länet. Mindre enheter kan också ha svårt att erbjuda heltidstjänster i vissa ämnen vilket bidrar till svårigheterna att rekrytera behörig personal.

Förutom fortsatta strategier för rekrytering på huvudmannanivå, kan övergripande insatser för att höja undervisningens kvalitet genom lärarnas undervisningsskicklighet, bidra både till ökad måluppfyllelse och till en attraktiv kommun att arbeta i.

Enligt de senaste prognoserna ser budgeterade volymer ut att stämma totalt sett inom både förskoleklass, fritidshem och grundskola. Inom grundskola visas ett överskott till och med augusti då alla elever ännu inte har registreras i respektive skola till höstterminen.

Budget för elevstöd (tilläggsbelopp) inom grundskola och förskola fördelas mellan produktionsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Produktionen fördelar själva sin del av budgeten som verksamhetsstöd i de kommunala enheterna, vilket inte behöver utgå från individnivå. Utbildningsförvaltningen fördelar tilläggsbelopp på individnivå efter ansökan från fristående skolor och skolor utanför kommunen.

Vårterminen 2019 finns ett underskott inom budgetposten vilket bl a beror på retroaktiva utbetalningar på ca 900 tkr gällande 2018. Helleborusskolan Österåker utökar till höstterminen 19 vilket har påverkat antalet ansökningar om tilläggsbelopp. Flertalet av de nya eleverna kommer från kommunala skolor.

Ersättning för modersmålsundervisning har haft en ökad volym mot budget med en risk för ett underskott om ca 770 tkr för helåret om volymerna fortsätter att följa utfallet för vårterminen. Prognosjustering görs därför om -770 tkr. Åtgärdsplan enligt budgetdirektiv tas fram vid fortsatt underskott.

4.4 Särskola

I kommunen finns två särskolor för åk 1 - 9, båda i kommunal drift. Ett fåtal elever med grav utvecklingsstörning och flerfunktionsnedsättningar finns i skolor utanför kommunen. Per augusti finns 29 elever i grundsärskola och 22 av dessa har även fritidshem inom särskolan. Inför höstterminen 2019 väntas en ökning inom särskolan då sju utredningar pågår, tidpunkt för ökningen är dock osäker, varför ingen prognosjustering görs i dagsläget.

5. Uppdrag till FGN i budget 2019

UPPDRAG FGN	Redovisas	Status
26. FGN får i uppdrag att <u>följa upp</u> och utvärdera införandet av två eller flerlärarsystem i kommunala grundskolor i kommunen.	Årsbokslut	Pågår
27. FGN får i uppdrag att <u>följa upp</u> tidigare satsning i skolpeng under 2016-2019 på fler vuxna i skolan i syfte att avlasta lärare och minska lärares administrativa uppgifter	Årsbokslut	Pågår
30. FGN får i uppdrag att <u>följa upp</u> ökat antal timmar i idrott och hälsa åk 6-9	Årsbokslut	Pågår
31. FGN får i uppdrag att införa första förskolelärartjänst	Delår	Klart
32. FGN får i uppdrag att kartlägga, följa upp och analysera effekten av politiska satsningar under de tre senaste åren inom både förskole- och skolverksamhet.	Årsbokslut	Pågår

6. Miljöarbete

Miljöarbete inom nämnden återfinns i dagsläget i målbilagan. Nämnden kommer runder hösten 2019 arbeta vidare för att ta fram relevanta och påverkbara miljömål.

7. Framåtblick

Utbildade lärare: Fortsatt brist på behöriga lärare och förskolelärare vilket medför fortsatt behov av insatser för att säkerställa kompetensförsörjningen. Krav på legitimation för fritidspedagoger införs 2020. Detta innebär en stor utmaning för verksamheterna bl. a beroende på den generella bristen på utbildade fritidspedagoger.

Digitalisering: Fortsatt stöd kring digitaliseringen i skolan i samarbete med IT avdelningen är en viktig faktor framåt då kraven på att alla skolor ska vara förberedda och digitalt kompetenta att klara av kraven på nationella prov helt digitalt 2022.

8. Bilagor

Bilaga 1. Målbilaga 2019